

101 retalls de Gavarres per compondre un massís

Vilar –a l'esquerra–, autor de '101 curiositats sobre les Gavarres', i Subirana EPA.

El massís de les Gavarres dibuixa el rerefons de les comarques del Gironès i el Baix Empordà, però la seva vasta extensió amaga elements i històries, tant mundanes com llegendàries, que sovint són desconegudes pels habitants dels extrems oposats. I encara més pels de la resta del país. Per posar una mica de llum a la verdor, l'historiador i periodista Albert Vilar va acceptar l'encàrrec de l'editorial Efadós, i la recerca de nous testimonis, sumada al bagatge acumulat des de la infantesa calongina, l'ha plasmat en el llibre 101 curiositats sobre les Gavarres.

Vilar admet que han posat el tall en 101 però "la llista seria

interminable, i sempre quedarà l'opció de fer-ne una segona edició ampliada". De fet, el guió inicial incloïa més de 160 propostes, però alguns elements van acabar integrats dins d'una única referència. L'autor destaca el suport que ha rebut de dues grans autoritats en les històries del massís, a banda i banda. Els historiadors Pep Matas, des de la vessant empordanesa de la Bisbal, i el cassanenc Quim Carreras, a ponent del Puig d'Arques, ja al Gironès.

El llibre és un compendi d'elements del patrimoni natural i històric, fins a la intrahistòria etnològica dels seus pobladors, rescatada a través d'alguns descendents que encara en poden aixecar testimoni. És el cas, per exemple, del palsenc Narcís Subirana, que ha acompanyat Vilar en les dues primeres presentacions del recull. La inaugural va ser a Calonge, bressol de Vilar, que jugava a casa per consorciar-hi el passat dels orígens amb el present del Poble de Llibres –a la jove llibreria La Viatgeria– i el potencial de futur del castell com a possible centre d'interpretació per al massís. El llibre, reivindica l'autor, "pot servir com a primera pedra, o porta, o finestra" per divulgar les Gavarres entre el públic general, tot i que els visitants assidus també hi descobriren històries i anècdotes desconegudes.

A l'hora d'endregar el recull, Vilar ha fet l'esforç que els 20 municipis amb hectàrees dins de la zona protegida com a PEIN hi siguin presents, a més de Corçà, el 21è, que va quedar fora de la zona protegida per la cartografia però que l'autor també considera gavarrenc de sentiment i pertinença. A partir d'aquí, ha garantit que elements o històries de cada població apareguin com a mínim dos o tres cops al llarg del llibre. Però admet que Girona, per extensió, o Cassà, amb una llarga tradició forestal i surera, hi són més presents.

Malgrat això, les Gavarres són molt més que l'enorme massa boscosa que avui dia ha acabat emmascarant les històries. Des de la llarga llista de monuments megalítics i funeraris, evolucionats durant mil·lennis, fins a les fonts i testimonis amagats de les activitats humanes, com ara les mines de plom i galena de Mont-ras, o les de ferro de Celrà –difícils de trobar–, com també la pedra de les 30 Creus, a Llambilles, i sempre documentant cada element amb fotografies que el facin una mica més reconeixible. És per això que tant Vilar com Subirana recomanen anar sempre amb prou temps i preferiblement acompanyats.

Entre les curiositats, l'historiador destaca una revolta de dones i criatures a Calonge el 1937 que, en plena Guerra Civil, va fer caure l'aparell local de la CNT de manera incruenta i pacífica, a diferència dels enfrontaments amb víctimes que setmanes després es veuriem paral·lelament a Barcelona durant els Fets de Maig. O la reivindicació del patrimoni i el relat del fre a urbanitzacions que van deixar pas a la tasca de protecció

del Consorci de les Gavarres. I un desig encara no complert: veure en el futur el massís elevat a la categoria de parc natural. Després de la primera presentació, a Calonge, i la segona, a la Fira Indilletres de la Bisbal, la intenció de Vilar és continuar apropant el llibre a altres poblacions del massís, com ara Girona i Cassà, en les pròximes setnes.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 11-12-2023, Pàgina 8

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2364211-101-retalls-de-gavarres-per-compondre-un-massis.html>